

ДО 75-РІЧЧЯ ДОКТОРА ЮРИДИЧНИХ НАУК, ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА ШАПОВАЛА

25 травня 2023 р. виповнилося 75 років від дня народження відомого в Україні та поза її межами вченого-правознавця, члена-кореспондента НАН України, доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України Володимира Миколайовича Шаповала.

Як представник плеяди фундаторів сучасної вітчизняної доктрини конституційного права та конституціоналізму, ювіляр належить до когорти дослідників, котрі завдяки своїй активній діяльності заслуговують на звання класиків юридичної наукової думки. Понад 50 років життя В.М. Шаповал віддав юриспруденції, насамперед теорії конституційного права. Становлення, розвиток та організація конституційно-правових досліджень у нашій країні нерозривно пов'язані з іменем Володимира Миколайовича. Майже в усіх наукових працях у галузі теорії конституційного права за часів незалежності України відчувається думка професора В.М. Шаповала. Важко знайти студію з тематики сучасного конституціоналізму, національного та зарубіжного конституційного права, в якій не було б посилань на праці ювіляра. Проблематика конституцієтворення й конституціоналізму завжди була у центрі уваги досліджень ученого, його учнів і послідовників. В основі його наукової по-

---

Цитування: Скрипнюк О. До 75-річчя доктора юридичних наук, члена-кореспондента НАН України Володимира Шаповала. *Український історичний журнал*. 2023. № 3 (570). С. 225—227.

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2023. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

зиції лежить глибоке переконання в тому, що наука про сучасне конституційне право як про фундаментальну галузь національного права, котра регулює найважливіші державно-політичні відносини, має бути об'єктивною, прогностичною, працювати на випередження, визначаючи пріоритетні шляхи розвитку конституціоналізму й конституційно-правової практики, головні напрями конституційного будівництва. Саме тому вчений розглядає сучасне конституційне право як унікальне юридичне явище та феномен.

Життя, світоглядні переконання та наукові погляди Володимира Миколайовича є віддзеркаленням часу, в якому він живе та працює. Народився ювіляр у Києві в 1948 р. Закінчив Київський державний університет ім. Тараса Шевченка (1970 р.), аспірантуру Інституту держави і права АН УРСР, де працював до 1976 р. У 1976—1985 рр. викладав у Київській вищій школі МВС СРСР (нині — Національна академія внутрішніх справ). Упродовж 1986—1996 рр. — доцент, професор, завідувач кафедри (з 1994 р.) Київського держуніверситету ім. Тараса Шевченка.

Глибокі знання В.М. Шаповала з теорії вітчизняного та зарубіжного конституційного права об'єктивно були затребувані практикою національного конституцієтворення. На початку 1990-х рр. основну увагу представників правничої науки було зосереджено на дослідженні питань конституційного розвитку держави, юридичної природи й основних принципів Основного закону, а також на розробці важливих питань конституціоналізму та конституційного будівництва. Це був період кардинальної трансформації всієї правової системи України, виникнення нових галузей права, їх стрімкого розвитку, подолання застарілих стереотипів і зміни підходів до регулювання суспільних відносин тощо. Саме ці роки — період активної науково-експертної й консультативної роботи В.М. Шаповала. Як активний учасник конституційного процесу, він входив до складу Конституційної комісії Верховної Ради України та робочої групи з розробки проекту Основного закону нашої країни 1996 р.

У 1996 р. В.М. Шаповала призначено суддею Конституційного Суду України, а у 2002—2005 рр. він був заступником голови КСУ. Після відставки з 2005 до 2007 рр. — постійний представник Президента України в Конституційному Суді України.

Упродовж наступних років ювіляр як член Конституційної асамблеї, Науково-консультативної ради при Верховному Суді України, Комітету законодавчих ініціатив при Президентові України запропонував ряд оригінальних положень, необхідних для здійснення конституційної реформи у частині розширення гарантій прав людини, парламентаризму та забезпечення доступного й ефективного судочинства. Із 2007 до 2013 рр. В.М. Шаповал був головою Центральної виборчої комісії. В подальші роки він тривалий час працював в Інституті законодавства Верховної Ради України.

Варто зазначити, що незалежно від того, які б завдання не виконував Володимир Миколайович у науці, яку б державну посаду він не обіймав, або в

якій ролі він не виступав — завжди зберігалися головні риси його характеру, а саме принциповість, об'єктивність, фундаментальність, скрупульозність.

Серед новітніх досліджень В.М. Шаповала слід відзначити такі видання, як «Конституція Французької Республіки», «Конституція Польської Республіки», «Конституція Італійської Республіки», «Феномен конституційного права», «Основи теорії парламентаризму», «Основи конституціоналізму (нариси з історії, теорії і практики)», а також численні науково-правові висновки та аналітичні записки з актуальних питань державо- та правотворення. Загалом у його доробку понад 300 наукових праць.

В. М. Шаповал — повний кавалер ордена «За заслуги». Нагороджений орденами князя Ярослава Мудрого V, IV, III ступеня, почесними грамотами Верховної Ради та Кабінету Міністрів України.

Із нагоди славного ювілею складаємо найщиріші вітання Володимирові Миколайовичу й бажаємо йому міцного здоров'я, творчого натхнення та непохитної віри в нашу звитягу!

Надійшло / Received 06.06.2023

Олександр СКРИПНЮК (Київ)
Oleksandr SKRYPNIUK (Kyiv)